

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The version of the following full text has not yet been defined or was untraceable and may differ from the publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/46657>

Please be advised that this information was generated on 2020-09-23 and may be subject to change.

1 of 1 DOCUMENT

De Gelderlander

September 7, 2005

De Vries heeft punt als hij stelt dat aanpassing oudedagsvoorziening is begeleid door doemscenario's - Kabinet heeft te veel op angst gespeeld

SECTION: GODIS1 (Discussie)

LENGTH: 872 words

HIGHLIGHT:

Het kabinet heeft het probleem van de vergrijzing te zwaar aangezet. Het heeft te veel op angst gestuurd. Hier heeft Bert de Vries een belangrijk punt, meent .

Eelke de Jong

In zijn boek Overvloed en Onbehagen stelt oud-minister Bert de Vries dat het kabinet de problemen met betrekking tot de oudedagsvoorziening te sterk heeft aangezet. Bovendien heeft ze doemscenario's geschetst die overtrokken zijn. Heeft hij gelijk of zet hijzelf nu de zaak te sterk aan?

Allereerst ons pensioensysteem. Dit behoort tot de beste van de wereld. Net als in veel andere landen bezitten we een basispensioen, de AOW. Deze wordt uit de huidige belastingen betaald. Door een toename van de vergrijzing stijgen deze kosten natuurlijk. Daar staat echter tegenover dat de pensioenen die werkenden opbouwen via een kapitaaldeckingsstelsel gefinancierd worden. De betaalde premies worden nu belegd, zodat er later uitkeringen gedaan kunnen worden. Sommige Nederlandse pensioenfondsen (ABP bijvoorbeeld) behoren dan ook tot de grootste beleggingsinstellingen van de wereld. Dit heeft twee gevolgen. Allereerst is een eventuele uitkering niet afhankelijk van de bereidheid van de toekomstige generaties om nog premies te betalen maar van het behaalde rendement op de beleggingen.

Hier komt nog een tweede effect bij, dat te maken heeft

met de fiscale behandeling van ingelegde premies en pensioenuitkeringen. Om de opbouw van een pensioen te stimuleren zijn onder bepaalde voorwaarden de betaalde premies belastingvrij. Hier staat tegenover dat wanneer het tot een uitkering komt, deze pensioenuitkering wel belast wordt.

De Vries wijst hierop en haalt een studie van het Centraal Planbureau aan, waarin berekend wordt dat de beide effecten (meer AOW-uitkeringen en meer belastinginkomsten) elkaar bijna opheffen.

De Vries kwalificeert dit als 'het best bewaarde geheim' van Den Haag. Voor wat de berekeningen betreft zou dat kunnen. Niet voor wat betreft het systeem op zich. De ironie wil namelijk dat de te ontvangen belastingen over de uit te keren pensioenen ook een rol hebben gespeeld bij de onderhandelingen over het voldoen aan het schuld criterium van het verdrag van Maastricht.

Op dat moment (1991) bevond de Nederlandse staatsschuld zich nog boven de zestig procent van het nationaal inkomen. Vanuit Den Haag is toen ingebracht dat dat in ons geval niet zo erg was, omdat we nog belastinginkomsten tegoed hadden over de uit te keren pensioenen. Onze staatsschuld moest daarom met deze te ontvangen belastingen worden verlaagd.

Recentelijk is naar voren gebracht dat een oudedagsvoorziening ook afhankelijk is van het aantal geboorten. Immers, als er veel nageslacht is dan kunnen die nieuwe burgers voor de ouderen zorgen. In wezen vormt dit de kern van het pensioensysteem in arme landen.

Is in Nederland het geboortecijfer lager dan in ander landen? Neen, ook dat is niet het geval.

Dus heeft De Vries gelijk als hij stelt dat de problemen niet zo groot waren als ze door het kabinet zijn voorgesteld?

Deels wel, maar dat wil niet zeggen dat er geen correcties nodig waren. Gedreven door de hoge

De Vries heeft punt als hij stelt dat aanpassing oudedagsvoorziening is begeleid door doemscenario's - Kabinet heeft te veel op angst gespeeld De Gelderlander September 7, 2005

aandelenprijzen had men in de jaren negentig te veel de premies verlaagd. De buffers moesten weer aangevuld. Ook was de uitkering op basis van het eindloon te kostbaar en bovendien onrechtvaardig. Verder waren de prepensioenregelingen wel erg ruim en werden ze ook ingezet om van niet-functionerend personeel af te komen. Ten slotte werd onvoldoende rekening gehouden met de stijging van de gemiddelde leeftijd.

Dus hoewel het systeem op zich goed in elkaar zit, waren er wel degelijk aanpassingen nodig. Hoewel men van mening kan verschillen over de vraag of het tegen de achtergrond van de slechte conjunctuur verstandig is geweest de premies zo snel te verhogen.

Volgens De Vries is de aanpassing begeleid door doemscenario's. Inderdaad werd in 2002 vanuit het kabinet gesteld dat er hard moest worden aangepakt, want we zaten in een crisis vergelijkbaar met die van 1982. Dat sloeg nergens op. De crisis van 1982 was het einde van tien jaar hoge inflatie en stijgende werkloosheid. De neergang van 2002 was het einde van tien jaar groei. De werkloosheid was in 2002 dan ook lang zo hoog niet als in 1982.

De econoom Bovenberg heeft twee jaar geleden gewaarschuwd dat het aanpraten van een crisis het gevaar in zich draagt dat men somberder wordt, wat weer de groei benadeelt. Ik ben het hiermee eens. Naar mijn mening heeft dit kabinet te veel de negatieve kanten

benadrukt en te veel op angst gestuurd. Ik ben daar persoonlijk door buitenlandse collegae op aangesproken: 'Of we nu gek geworden waren om ons door onze eigen regering zoveel angst aan te laten praten'. Hier heeft De Vries een mijns inziens belangrijk punt.

Goed, dit was de geschiedenis en hoe nu verder? Want verder moeten we. De wereld staat niet stil en op vele punten zullen we onze regelingen moeten aanpassen en flexibeler maken (denk aan het ontslagrecht, de hypotheekrenteaftrek). Van belang is dan we deze wijzigingen uitvoeren vanuit het besef dat we er in het algemeen goed voorstaan, dat we een reële inschatting maken van de effecten, oppassen dat de zwaksten niet onevenredig zwaar getroffen worden en bovenal door te wijzen op onze kracht.

Prof. dr. E. de Jong is hoogleraar internationale economie aan de

Radboud Universiteit Nijmegen.

© Wegener.NV 2005

LOAD-DATE: September 7, 2005

LANGUAGE: Dutch

PUB-TYPE: NEWSPAPER